

Gyarmati Béla

Zalatnai hírek, 2017. október

Jó néhány éve figyelem érdeklődéssel a zalatnai Lukács Béla-kúria sorát. Az 1848 október 23-ról 24-re virradó éjszakán Preszákánál családjával együtt – legkisebb, Béla fia kivételével egész családjával együtt – meggyilkolt Lukács Simon Tódor házát a véres zalatnai események során kirabolták és felgyújtották. A helyzet normalizálódása után helyreállították, majd a már élete delén járó Lukács Béla szüeleire emlékezve ismét felújította és kibővítette - akkor nyerte el mai jellegét. Román uralom alá kerülve hamar gazdátlanává vált, és bár végül a városi könyvtár működött benne, igazi funkciót nem találtak számára. Az épület állaga fokozatosan romlott, 2010-re a tetőzet beázott, szerkezete elkorhadt, a könyvtár állománya is veszélybe került.

Zalatna Európai Unió támogatást kapott két fontos épületének felújításához: a város központjában a polgármesteri hivatalnak helyet adó épület hamar meg is újult, és 2011-ben megkezdődött a Lukács-kúria felújítása is. A tetőzet rendbetétele nem csupán új cserepek felhelyezését jelentette, hanem szinte a felújították a

gerendázatot és a beázás miatt szétrohadt emeleti födémekek helyett beton mennyezetek készültek. Amikor 2013-ban ott jártam, már a villamos vezetékeket szerelték a vakolatuktól teljesen megfosztott belső falakra és mennyezetre. Idén valaki azt mondta, tudomása szerint ott régészeti múzeum nyílt. Értelhető, hogy mihelyst mód nyílt egy rövid erdélyi látogatásra, belepréseltünk egy zalatnai kitérőt is. Bár ne tettük volna! A Lukács Béla-kúria uniós pénzekből megkezdett felújítása évek óta egyetlen lépést nem haladt előbbre, egyetlen kanálnyi vakolat nem került rá! A régi nyílászárók kiszedve, a helyük üresen áll, a belső falak vakolatlanok, róluk a 20123-ban felszerelt villamos vezetékcsonnak kezdenek

leválni. Az egykori igazgatói szobában – ahol egykor a gazdag örményekre jellemző falba épített pénzesszekrény mellett egy modern trezor is állott – mindkét pánccelszekrény kitépve, feltörési kísérletek nyilvánvaló nyomaitól csúfítva he-

ver a bokáig érő törmelékben. Az udvaron egykor – elsősorban Lukács Béla régészeti érdeklődésének nyomán – összegyűjtött régi római faragott-feliratos kövek egy része a földszinti szobákba behurcolva, feldöntve-feljeállítva, a rég eltűnt munkások uzonnázó asztalaként hányódnak. A közeli hegyoldalba vájt pince ajtaja kifeszítve, bent vagonnyi nyomtatott propagandaanyag (feltehetően az elmúlt korszak hulladéka).

Az embernek sírni támad kedve, és nehéz szívvel teszi fel a kérdést: vajon miért akadt el? Mikor lesz végre befejezve a helyreállítás? A felújított tető ugyan a legfontosabb előrelépés, de csak egyetlen lépés, és még igen sok van hátra!

Más: aki elzarándokol Zalatnára, sokadjára is megáll egy percre a preszákai emlékműnél és legalább gondolatban elhelyez egy szál virágot a közeli buszmegállóban elnyúló jelöletlen tömegsírra is. Idén érdekes meglepetésként egy keresztet talál-

tunk a tömegsír közepére felállítva. Az nem világos, hogy miért szerepel a keresztben egy 2005-ös évszám, mintha itt 2005-ben valamiféle közlekedési szerencsétlenség történt volna? A kereszt ugyanis, még 2013-ban sem állt ott. Felirata szerint (amennyire a Google fordítójával sikerült a román véset értelmét kihámozni): „kereszteinket imádjuk Krisztusban, és szenteljük a dicsőült feltámadást”. Kegyes szöveg, de a '48-ban meggyilkolt hatszáznál több ártatlan

áldozat emléke előtti tisztelgésnek legfeljebb igen-igen diplomatikus módja. Bár a vésett felirat a történelmi eseményeket nem említi, mégiscsak jelzi, hogy itt megszentelt helyen állunk, s tán ez is valami.

A Mélikekről

A Mélik család Csíkvármegye leggazdagabb földbirtokosai közé tartozott. III. *Mélik István* felesége, *Málnássy Katalin* Gyergyó-szerte nagy tiszteletet szerzett karitatív tevékenységével. Számos bált, táncestélyt, gyűjtést szervezett jótékonyági céllal. 1904 júniusában Gyergyószentmiklóson a remetei szegény tanulók megsegítésére szervezett gyűjtőakciója során 112 korona 94 fillért, 189

kenyeret, 54 kg szalonnát és nagy mennyiségű ruhát gyűjtött össze. Mélik István volt az egyetlen földbirtokos a környéken, aki 1907-ben nem fogadta el a magyar államtól a kárpótlási díjat a birtokain átmenő vasút megépítéséhez kisajátított földterületért, mondván- legyen minél hamarabb vasútja a székelységnek.

(Forrás: *Gyergyóremete, Helytörténeti érdekességek*)